

mladi čebele manjšajo, ne pa množe, niso dovolj močne in pripravljene, kadar se začne prva obila paša. Da se pa čebele manjšajo, krivo je največkrat pomanjkanje vode. Zaradi tega pa treba po krajih, koder veliko sejejo ogrščice, koder je mnogo sadnega drevja in boljša paša, mine že junija meseca, da gleda čebelar, da čebelar ne manjka vode in kako je vedno dobivajo.

Pomanjkanje vode v panji nastopi, če zaloga medu ne sestoji iz nekristalizovanega medu. Če je v satji le zrnast med in če treba za silo krmiti čebele s strjenim medom. Temu se odpomore z napajanjem. Na vrhno odprtino panja se narobe postavi z vodo napolnjena literska posoda, zavezana z enostavnim suknom. Čebele potem srkajo vodo, ki priteka skozi suklo. Če se jeseni krmijo čebele s cukrenim sirupom, ne nastopi pomanjkanje vode. Vendar je morajo čebele pomladi iskati zunaj panja, kajti potrebujejo je mnogo za napravo sniporja. Zato je dobro, da se blizu uljnjaka v zavetnem solnčnem kraju čebelarji priredi umetno napajališče, če ni naravnega in varnega. Tako napajališče napravi se lahko od starih kamenenih korit ali od plitvih prstenih posod. V te posode se dene zelenega mahu ali pa kamenja, da se čebele lahko usedajo, ter se slednji dan napolnijo z vodo. Včasih se pridene še malo soli, da živalim ni treba iskati solnih snovi po mlakah, gnojnicah in lužah. Ob vročem poletju, ko voda hitro izhlapi, treba je takim napajališčem prilivati po večkrat na dan.

Razne reči.

* Kako se pleve osat? Če plevemo osat, ni zadosti, da potrgamo stebila, ker korenine potem takoj iznova poženo, ampak gledati moramo posebno na to, da korenino kolikor najbolj mogoče globoko izrujemo. V ta namen rabi posebna „palica“, t. j. ozko, precej dolgo, dletu podobno orodje z lesenim ročnikom. Pralico zarinemo globoko v zemljo, da iz odrežemo osat in drugi plevel z globokimi koreninami ter tako izrujemo kolikor moči dolg kos korenine.

* Kako se spozna starost krav? Trgovci z živino se poslužujejo raznih zvijač, da bi prevarili kupca, da je krava mlajša, nego je v resnici. Starost krave pozna se pa po tem le: Če krava ni še štiri leta stara, nima po rogeh nikakih obročkov, v četrtem letu pa dobi eden obroček, ki se lahko vidi ali otiplje. Potem dobi krava slednje leto po eden tak obroček. Trgovci živinski pa izkušajo te globine, kolikor se da, odpraviti s tem, da roge ostržejo s koščkom stekla in jih potem zgladijo z lesom. Popolnoma se ti obročki vendar ne dajo odpraviti, in spreten kupec bode, potegnivši z roko po rogeh precej očutil letne obročke in tudi spoznal, da so rogovi umetno zglajeni. Pri mladi živini so kočniki enako veliki, pri stari pa ne, ker se navadno vsi zobje enako ne obrabijo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 104. Vže več let boleha pri nas krompir, in sicer tako, da stebila in perje prezgodaj zrumene in se posuše. To gotovo močno vpliva na zoritev in provzročuje, da nobeno leto popolnoma ne dozori. Po mojem mnenju je bolezen pri nas veliko hujša, ker je uže sembolno in ker ga ne premenjujemo. Ker je bolezen podobna peronospori na trti, zato bi morda pomagala modra galica. Kaj je vaše mnenje? (F. A. v Dol. Logatci.)

Odgovor: Prav pravite, krompirjeva bolezen je peronospora, in sicer peronospora infestans, trtna pa je peronospora viticola. Glivi sta si popolnoma sorodni. Bolezen pa ni samo kriva, da listje odpada prezgodaj, ona prehaja tudi na gomolje in provzročuje gnilobo. Dobro sredstvo je pa res modra galica, in ravno ko smo prejeli Vaše pismo, dobili smo nemški list „Der Praktische Landwirth“, ki o tej reči to le piše: Lani je bilo vsled deževnega vremena po njivah videti glivo, imenovano peronospora infestans, ki provzroča gnilobo krompirja ter kmetovalcu napravlja mnogo skrbi. Od različnih strani opozorjeni, poprijeli so se mnogi kmetovalci sredstva, katero krompir obvaruje te glive, toraj gnilobe. Kmetovalec je posnemal vinogradnika in škropil s krompirjem posajene njive z bakreno galico. Tekočina se je pripravljala po receptu, katerega so objavili „Bernische Blätter für Landwirtschaft“, tako le: 1 kilo modre galice razstopi se v 4 litrih vroče vode in v drugi posodi 1300 gramov kristalizovane sode tudi v 4 litrih vroče vode. Kadar se ohladi, stanjša se sodna razstopina z 90 litri mrzle vode in se jej potem počasi priliva galična razstopina in oboje vedno meša. Žal, da se je kmalu pokazalo, da ni pripravnih škropilnic. Ob priliki seveda je čitati v tem ali onem listu opis ali kritiko tega ali onega aparata, a za vse to se dosti ne zmenijo. Kadar pa bi človek potreboval take priprave, pa ne ve, kje bi jo naročil. Posamične njive, posajene s krompirjem, so se nekatere edenkrat škropile, druge pa dvakrat. Vendar se je delo, kakor smo se preverili, zvršilo prvikrat še le v juliju, drugikrat pa šele začetkom avgusta, ko je bolezen že bila precej napredovala. Že zaradi tega je bilo jedva nadejati se, da bode kaj uspeha: vendar smo bili radovedni, kakšen bode pridelek. Lansko jesen smo povpraševali in, kjer je bilo mogoče, tudi osobno se prepričali, kakšen je bil uspeh, in videli smo, da je bil nepričakovano ugoden. Četudi so šele pozno škropili vendar je bil pridelek po poškopljenih njivah mnogo ugodnejši. Pridelalo se je več in lepšega krompirja, kadar se le edenkrat škropili, bilo je še precej boinega krompirja pa vendar ne toliko, kolikor po nepoškopljenih mestih iste njive; poleg tega je pa bil krompir vsekako debelejši. Oni kmetje, ki so mogli dvakrat škropiti, pridelali so ga eno tretjino več. Po številu je bilo pri vsakem stebelu ravno toliko krompirja, ali bil je debelejši, bolj moknat in skrobnat. To je pa tudi lahko umevno, kajti opazilo se je, da so poškopljena stebila bila zdrava do septembra.

po drugem škropljenji se cel mesec niso še nič premenila, nepoškropljena stebila so se pa posušila že sredi avgusta. Zatorej so v tem slučaju zeleni rastlinski deli mnogo dlje opravljali svoj posel — prejemali in razkrojevali ogljenčevo kislino, saj vsa rastlinska rast izvira iz delavnosti zelenih rastlinskih stanic, ki jih je moči primerjati z majhnim kemičnim laboratorijem. „Drugo leto moramo ves krompir poškropiti, naj bode vreme slabo ali dobro, mislili so nekateri kmetovalci“. „Pa moramo delo poprej začeti, da bode uspeh gotovejši“, odgovarjali so drugi, tretji pa so pristavljali: „Načelnistvu naše zadruge bomo predlagali, da se potrebne stvari skupno kupijo. Tudi imamo premalo škropilnic, gledati moremo, da si o pravem času napravimo novih; držati morajo namesto 20, vsekako 40—50 litrov itd.“ To nam dokazuje, da se bode škropljenje krompirja hitro občno razširilo. Tudi oni, ki so lansko poletje posmehovali se učenim kmetovalcem in zmajevali z glavami, preverili so se, in bodo letos že sami škropili. Škropljenje pa daje še drugo korist, brani namreč, da plevel njiv ne prerašča preveč. Če se bolezen zgodaj prikaže in se stebila posuše že v avgustu, začne jih hitro preraščati razen plevel, mej drugimi razne dresnove vrste. Po njivah, koder je krompir še zelen, pa redko kedaj more uspevati plevel. Še s tem se poplačajo stroški in trud. Mi temu le še pristavljamo, da so za škropljenje krompirja dobre škropilnice, kakoršne rabijo po vinogradih, če le imajo dobro razpršilo, in da je dobro, če se za škropljenje rabi raztopina modre galice, nevtralizovana z nekoliko apnom.

Vprašanje 105. Tepkovec in hrušovec, dasiravno čista in okusna, postaneta drugo ali tretje leto črnikasta. Ali je kaj pomočka zoper to barvo? (A. R. župnik v S.)

Odgovor: Čreslovina, ki je v vinu, oziroma v tepkovci, spoji se z železnim okisom, kateri je uže od narave v sadji ali pa pride v tepkovec, ker se je pri pravi rabila stiskalnica z železom okovana, ali pa je kaj železa v sodu itd. Ta spojina je črna in dela toraj tudi vino črnikasto. Kemiški je to barvilo natančno tisto, kakor čnilo od šišek. To spajanje železa z čreslovinsko kislino pa vinska, jabolčna in citronova kislina zabranjuje, zato tudi tepkovec ni precej črn, ampak šele pozneje, kadar se kislina poizgubi, oziroma počasi razkroji. Pomoček proti temu je, da pazite, da ne pride tepkovec ali sploh mošt v dotiko s kako železno rečjo (če ima sod vratca, morajo biti notranji železni deli s smolo zakapani) in da vsako leto od drugega leta dalje dodenete tepkovcu nekaj citronove kisline, katera dela vino prav prijetno pitno.

Vprašanje 106. Katero deteljno seme bi bilo za nas na Bolškem najboljšo, ker uže par let nam leto za letom vsa detelja pomrzne, dasiravno imajo nekateri deteljišča pokrita z gnojem? (A. R. v S.)

Odgovor: Vsekakor se Vam bode najbolj ugajala črna ali štajerska detelja, ker je lucerna prva leta zelo občutljiva za mráz. Pa tudi seme štajerske detelje mo-

rate izbrati iz mrzlih krajev, na pr. izpod Trbiža ali z Gorenjskega. Kranjsko deteljno seme (od štajarske detelje) ravno zato slovi, ker je zelo stanovitno zoper mráz.

Vprašanje 107. Kedaj je bolje gipsati deteljišča in travnike, spomladi ali jesen se mora gips mešati s pepelom in koliko gipsa naj se porabi? Kje se dobi gips in po čem? (J. S. v D. L.)

Odgovor: Gipsati se sme jeseni in spomladi, če je le dovolj vlage. Ako imate po Vaših krajih suhe pomladi, gipsajte pred zimo, drugače je dobro tudi spomladi. V obče hvalijo jesensko gipsanje. Potrebno ni pepela pri-mešavati, a je zelo koristno, ker je pepel sam ob sebi izvrsten gnoj za deteljišča in travnike, gips pa sam na sebi prav za prav ni gnoj, ampak le dela, da rastline druge gnojilne snovi laže uživajo in zato bujnejše rasto. Na hektar je porabiti 6 do 8 meterskih centov à 100 $\frac{h}{g}$ gipsa. Gips prodaja v Ljubljani Franc Pirkar. Cena nam ni znana.

Vprašanje 108. Blagovolite mi naznaniti, katere pasme domačih golobov so najlepše in največe in kje jih je dobiti? (Gr. F. v S.)

Odgovor: Najboljši odgovor doboste o tem, ako se obrnete do „Landw. Verkehrs-Anzeiger in Wien, I., Börsegasse 14. Tam Vam tudi radovoljno povedo, kje je dobiti raznovrstnih golobov. Zaradi peči obrnite se do A. Dreseja v Ljubljani, ki je tudi ud naše družbe.

Vprašanje 109. Tukajšnji posestnik ima vola, ki je star tri leta in se liže uže pol leta z jezikom okoli gobca. Z lizanjem le preneha, ako jé. Da bi ga kaj bolelo, ne pozna se mu ni znotraj ni zunaj gobca. Mazal ga je uže s kolomazjo (šmirom) in z drugimi zoprnimi rečmi, a nič ni pomagalo. Kadar se liže, drži se tudi naprej, kakor da bi se napenjal. Kaj je storiti? (Županstvo v S.)

Odgovor: Samo iz tega popisa ne moremo posneti, ali je lizanje bolezen ali razvada, zato ne moremo dati nobenega odgovora. Morda ima kedo izmed naših čitateljev o tem kaj izkušnje.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

171.

Moda v cvetju. Slava roži. Roža pri semitskih narodih in v Egiptu.

Kdo ne pozna tiste nestalne gospe, ki sedi na prestolju svetskem in gospodari celi svet? Njej se klanja veliko in malo, staro in mlado, bogato in siromašno. Ta gospa je „moda“. Ona nam veleva, kako se hočemo oblačiti doma in zunaj doma, na pohodih in plesih, in